

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

Caput centesimum trigesimum sextum. Mors Jesu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

cum res κατά λέξιν completae sunt.

Refelluntur
argumenta
Adversario-
rum.

Primum ar-
gumentum.
Theod. Mopl.
in Coll. 4.
Concil. Const.
II.
Act. 1. 16. &
seq.

Joh. 2. 17.

Petron. cap. 78.

Psalm. 68. 5, 6.

Psalm. 68. 8. 9.

Psalm. 68. 12.

Psalm. 68. 8.

Psalm. 68. 10.

Psalm. 68. 33.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

Psalm. 68. 22.

II. Inanis ergo est Theodori Mopsuesteni cavillatio, qui hoc quidem comma, aliaque Psalmi hujus, quae in Jesu videntur fuisse completa, de Jaderis κατά λέξιν à Davide dicta fuisse contendit, quod & à Thargumista & Jarchio factum est, ab Apostolis autem & Evangelistis fuisse usurpata è re nata, & argumentis quae tractabant accommodata καὶ νόδιον, ut pote ipsis consentanea, non vero quod ea haberent pro vaticiniis, nec enim rerum adeo diversarum praedictiones in unum eundemque Psalmum fuisse congestas. Atqui aliter visum est Petro, qui allocutionem suam ad Fratres sic exorsus est: *Viri fratres, oportet impleri Scripturam, quam praedixit Spiritus sanctus per os David de Juda, qui fuit dux eorum qui comprehenderunt Jesum. scriptum est enim in libro Psalmorum, Fiat commoratio eorum deserta, & non sit qui inhabitet in ea.* Cum narrat Johannes, Discipulos Jesu, deturbante eo venditores Templo, recordatos esse oraculi hujus: *Zelus domus tua comedit me;* quæro an ut φησας, rei praesenti convenientis meminerint, an ut εσθησας: non utique tanquam φησας, alias quippe complures habebant in memoria, quae eidem rei poterant adjungi, verum εσθησας esse non credebant: hujus autem praeteris recordati sunt, quod & ipsi vaticinium inesse scirent, & ex eo Psalmo esset excerpta, quem totum fatidicum esse & futurorum Christi casuum μανθάνων, compertum habebant. Quod autem addit, veri haudquaquam esse simile, diversa adeo oracula simul fuisse congesta, de nihilo est; nec enim idem ordo rerum, idem narrationis contextus à Propheta divinitus afflato & ventura canente expectandus est, atque ab Historico praeteritorum seriem persequente. Praeterea ne Poetae quidem, maxime Lyrici, praeterita celebrantes, rerum gestarum ordinem exequentur: minime id patitur poeticus ille εὐδουσιασμός, quo rapti feruntur. *Non enim res gesta verisibus comprehendenda sunt,* inquit Sartyricus, *quod longe melius Historici faciunt; sed per ambages, Deorumque ministeria, & fabulosum sententiarum tormentum precipitandus est liber spiritus, ut potius furentis animi ratiocinatio appareat, quam religiosa orationis sub testibus fides.* Testis Horatius: quam multa is ac diversa unius odes ambitu comprehendit? quam multa Pindarus, quem anni ripas & aggeres praetergresso ac superfluenti comparat idem Horatius; in alio laudans, quod feliciter imitatus ipse laudari meruit: David quoque, quam varias saepe resin unum Psalmum congerit? Adde multas inesse Psalmo huic locutiones, unde colligas unum aliquem hominem, non plures signari: cujusmodi sunt istae: *Laboravi clamans, rance facta sunt fauces meae; defecerunt oculi mei, dum spero in Deum meum. Multiplicati sunt super capillos capitis mei, qui oderunt me gratis. Deinde: Operuit confusio faciem meam; extraneus factus sum fratribus meis, & peregrinus filius matris meae. Et postea: Et posui vestimentum meum cilicium. Adversum me loquebantur, qui sedebant in porta. Tum à populo eum secernunt & distinguunt ista: *Non confundantur super me qui quarunt te, Deus Israël.* Et mox: *Extraneus factus sum fratribus meis, & peregrinus filius matris meae. Rursum: Videant pauperes, & latentur: quærite Deum, & vivet anima vestra.**

III. Oppugnanda quoque nostrae interpretationis ansam ista suppeditant: *Et derant in escam meam fel;* cum Matthæus fellis porui dati meminerit, non efui. Unde factum suspicatur Bellarminus, ut Matthæus Prophetarum praedictiones referre solitus, hanc praetermiserit. Itaque hæc traducit ad allegoriam, quod ob eandem causam jam ante fecerat Augustinus. Respondeo primum, etiamsi hac parte nutaret praedicti fides, at alteram certe integram manere: *Et in siti mea potaverunt me aceto.* Aio deinde, escæ nomine, Ebraice ברהר, intelligi omne esculentum & potulentum, quod ad corpus alendum sumitur. Σύσσις dicuntur, & compositores recte dicas, non solum qui una bibunt, sed & qui una edunt. Combibones illos Epicureos, Ciceroni memoratos, quis putet vinum tantum bibisse simul, cibos nequaquam attigisse? Dixit Alcman, *ὄνς θεός νεῦρα ἐδιδρυμῶν, Deos nectar edere.* Cum ait ergo Propheta inimicorum suos felle escam suam aspersisse, id sibi vult, ea quae sibi ad alimoniam & refectiorem corporis parata erant, noxiis succis infecta fuisse ab adversariis. Valeant igitur morosi illi argutiores, & inepti λεπτολογισαί.

CAPUT CXXXVI.

Mors Jesu.

PSALM. 17. 5, & seq. *Circumdederunt me dolores mortis, & torrentes iniquitatis contur-* MATTH. 16. 21. *Exinde cepit Jesus ostendere Discipulis suis, quia oporteret eum*

PROPOSITIO IX.

haberunt me. Dolores inferni circumdederunt me, preoccupaverunt me laquei mortis. In tribulatione mea invocavi Dominum, & ad Deum meum clamavi.

Pſalm. 21. 15, & ſeq. Sicut aqua effuſus ſum, & diſperſa ſunt omnia oſſa mea. Factum eſt cor meum tamquam cera liqueſcens in medio ventris mei. Aruit tanquam teſta virtus mea, & lingua mea adheſit faucibus meis, & in pulverem mortis deduxiſti me: quoniam circumdederunt me canes multi, concilium malignantium obſedit me. Foderunt manus meas & pedes meos, dinumeraverunt omnia oſſa mea: ipſi vero conſideraverunt & inſpexerunt me: diſiſerunt ſibi veſtimenta mea, & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem.

Pſalm. 34. 7, & ſeq. Quoniam gratis abſconderunt mihi interitum laquei ſui, ſuper vacante exprobraverunt animam meam. . . . Domine, quando reſpicias? reſtitue animam meam à malignitate eorum, à leonibus unicam meam. Conſitebor tibi in Eccleſia magna, in populo gravi laudabo te.

Pſalm. 87. 3, & ſeq. Quia repleta eſt malis anima mea, & vita mea inferno appropinquavit. Reſtimatus ſum cum deſcendentibus in lacum; factus ſum ſicut homo ſine adjutorio, inter mortuos liber. Sicut vulnerati dormientes in ſepulchris, quorum non eſt memor amplius, & ipſi de manu tua repulſi ſunt. Poſuerunt me in lacu inferiori, in tenebroſis, & in umbra mortis.

Pſalm. 88. 39, & ſeq. Tu vero repulſiſti & deſpexiſti, diſtulſiſti Chriſtum tuum: evertiſti teſtamentum ſervi tui, profanaſti in terra ſanctuarium ejus, deſtruxiſti omnes ſepes ejus, poſuiſti firmamentum ejus formidinem. Diviſerunt eum omnes tranſeuntes viam, factus eſt opprobrium vicinis ſuis. Exaltaſti dexteram deſperimentum eum, latificaſti omnes inimicos ejus, avertiſti adjutorium gladii ejus, & non eſt auxiliatus ei in bello. Deſtruxiſti eum ab emundatione, & ſedem ejus in terram colliſiſti. Minoraviſti dies temporis ejus, operuiſti eum confuſione.

Sap. 2. 18, & ſeq. Si enim eſt verus Filius Dei, ſuſcipiet eum, & liberabit eum de manibus contrariorum. Contumelia & tormento interrogemus eum, ut ſciamus reverentiam ejus, & probemus patientiam illius. Morte turpiſſima condemnemus eum.

Ilā. 53. 7, & ſeq. Sicut ovis ad occiſionem ducetur, & quaſi agnus coram tondente ſe obmuteſcet, & non aperiet os ſuum. De anguſtia & de judicio ſublatus eſt; generationem ejus quis enarrabit? quia abſciſſus eſt de terra viventium, propter ſcelus populi mei percuſſi eum. Et dabit impios pro ſepultura, & divitem pro morte ſua, eo quod iniquitatem non fecerit, neque dolus fuerit in ore ejus. Et Dominus voluit conterere eum in infirmitate: ſi poſuerit pro peccato animam ſuam, videbit

ire Jeruſolyam, & multa pati à Senioribus, & Scribis, & Principibus Sacerdotum, & occidi. Et Matth. 17. 22. & 20. 18, 19. Marc. 8. 31. & 9. 30. & 10. 34. Luc. 9. 22. & 18. 33.

Matth. 27. 50. Jeſus autem iterum clamans voce magna, emiſit ſpiritum. Et Marc. 15. 37. Luc. 23. 46. Joh. 19. 30.

Act. 2. 22, 23. Viri Iſraelite, audite verba hec, Jeſum Nazarenum, virum approbatum à Deo in vobis, virtutibus, & prodigiis, & ſignis, qua fecit Deus per illum in medio veſtri, ſicut & vos ſcitis; hunc deſinito conſilio & praſcientia Dei traditum, per manus iniquorum aſſigentes interemiſtiſti.

Act. 3. 13, & ſeq. Deus Abraham, & Deus Iſaac, & Deus Jacob, Deus patrum noſtrorum glorificavit filium ſuum Jeſum, quem vos quidem tradiſtiſti, & negaſti ante faciem Pilati, judicante illo dimiſti. Vos autem ſanctum & juſtum negaſti, & periſti virum homicidam donari vobis; auctorem vero vite interfeceſtiſti.

Act. 5. 30. Deus patrum noſtrorum ſuſcitavit Jeſum, quem vos interemiſtiſti ſuspendentes in ligno. Et Act. 10. 39.

Act. 7. 52. Quem Prophetarum non ſunt perſecuti patres veſtri? & occiderunt eos qui praenuntiabant de adventu Juſti, cujus vos nunc proditores & homicidae fuiſtiſti.

Act. 8. 30, & ſeq. Accurrens autem Philippus, audivit eum legentem Iſaiam Prophetam, & dixit, Putaſne intelligis qua legis? Qui ait, Et quomodo poſſum, ſi non aliquis oſtenderit mihi? Rogavitque Philippum, ut aſcenderet & ſederet ſecum. Locus autem Scripturae quem legebat erat hic, Tanquam ovis ad occiſionem ductus eſt, & ſicut agnus coram tondente ſe, ſine voce, ſic non aperuit os ſuum. In humilitate judicium ejus ſublatus eſt. Generationem ejus quis enarrabit? quoniam tollitur de terra vita ejus. Reſpondens autem Eunnuchus Philippo dixit, Obſecro te, de quo Propheta dicit hoc? de ſe, an de alio aliquo? Aperiens autem Philippus os ſuum, & incipiens à Scriptura iſta, evangelizavit illi Jeſum.

Act. 13. 27, & ſeq. Qui enim habitabant Jeruſalem, & principes ejus, hunc ignorantes, & voces Prophetarum, qua per omne ſabbatum leguntur, judicantes impleverunt; & nullam cauſam mortis inventientes in eo, petierunt à Pilato ut interficerent eum. Cumque conſummaſſent omnia qua de eo ſcripta erant, deponentes eum de ligno, poſuerunt eum in monumento.

Rom. 5. 10. Si enim cum inimici eſſemus, reconciliati ſumus Deo per mortem Filii ejus; multo magis reconciliati, ſalvi erimus in vita ipſius.

Rom. 6. 3, 4. An ignoratis, quia qui cumque baptizati ſumus in Chriſto Jeſu, in morte

semen longævum Ideo disperiam ei plurimos, & fortium dividet spolia, pro eo quod tradidit in mortem animam suam.

Jerem. 11. 19. Et ego quasi agnus mansuetus, qui portatur ad victimam, & non cognovi quia cogitaverunt super me consilia, dicentes, Mittamus lignum in panem ejus, & eradamus eum de terra viventium, & nomen ejus non memoretur amplius.

Thren. 3. 6, 43, 53. In tenebris collocavit me, quasi mortuos sempiternos Operuisti in furore, & percussisti nos, occidisti, nec pepercisti Lapsa est in lacum vita mea, & posuerunt lapidem super me.

Dan. 9. 26. Et post hebdomadas sexaginta duas occidetur Christus.

Zach. 12. 10. Et effundam super domum David, & super habitatores Jerusalem, spiritum gratie & precum: & aspicient ad me quem confixerunt; & plangent eum planctu quasi super unigenitum; & dolebunt super eum, ut doleri solet in morte primogeniti.

Zach. 13. 6, 7. Et dicitur ei, Quid sunt plage iste in medio manuum tuarum? & dicit, His plagatus sum in domo eorum qui diligebant me. Fraxea suscitavit super Pastorem meum, & super virum coherentem mihi, dicit Dominus exercituum: percutit Pastorem, & dispergentur oves.

ipsum baptizati sumus? conspulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem.

Philipp. 2. 8. Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.

1. Thess. 2. 14, 15. Vos enim imitatores facti estis, Fratres, Ecclesiarum Dei, quae sunt in Judaea, in Christo Jesu: quia eadem passi estis & vos à tribulibus vestris, sicut & ipsi à Judaeis, qui & Dominum occiderunt Jesum & Prophetas, & nos persecuti sunt.

Ebr. 2. 9, 10. Eum autem, qui modica quam Angeli minoratus est, videmus Jesum, propter passionem mortis gloria & honore coronatum, ut gratia Dei pro omnibus gustaret mortem. Decebat enim eum propter quem omnia, & per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem salutis eorum per passionem consummare Quia ergo pueri communicaverunt carni & sanguini, & ipse similiter participavit eisdem, ut per mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium, id est Diabolum, & liberaret eos qui timore mortis per totam vitam obnoxii erant servituti.

Jac. 5. 6. Addixistis & occidistis Justum, & non restitit vobis.

Apoc. 5. 6, & seq. Et vidi, & ecce in medio throni, & quatuor animalium, & in medio Seniorum, Agnum stantem tanquam occisum, habentem cornua septem & cantabant canticum novum, dicentes, Dignus es, Domine, accipere librum, & aperire signacula ejus: quoniam occisus es, & redemisti nos Deo in sanguine tuo Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem.

Apoc. 13. 8. Quorum non sunt scripta nomina in libro vita Agni, qui occisus est ab origine mundi.

I. Varii mortis Jesu typi colliguntur è Veteri Testamento. Sacrificium Vacca rufae, II. & mors summi Pontificis. III. Insigne testimonium morti Jesu à R. Simeone ben Jochai, aliisque Judaeis perhibetur. IV. Quae & Ethnicis insigni miraculo significatur.

Varij mortis Jesu typi colliguntur è Veteri Testamento. Sacrificium Vacca rufae, Isa. 1. 18.

Ebr. 7. 26.
1. Petr. 1. 19.

Ebr. 13. 11, & seq.

I. **N**ON verbis solum aut scriptis, sed typis etiam ac symbolis praedicta Christi Jesu mors est. Cujusmodi fuit Aries ab Abrahamo pro filio Isaac immolatus, paschalis Agnus, Hircus *δωρομαρτός*, quorum comparisonem cum Christi immolatione fiebat, juxta ritum capite decimo nono Numerorum traditum. Ac primum color ille rufus peccatum signat, auctore Isaia: *Si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabitur: & si fuerint rubra quasi vermiculus, velut lana alba erunt.* Jesum autem peccata hominum portasse docebit noster Parallelismus. Labis expertus esse jubetur Vacca: Jesus sanctus, innocens, impollutus esse dicitur in Epistola ad Ebraeos, Agnus immaculatus & incontaminatus in prima Petri Epistola. *Αὐτὸς* esse debuit Vacca: veteris Legis jugum excussit Christus Jesus, eique nos subduxit. Extra castra immolabatur Vacca, in conspectu omnium: *Quorum enim animalium infertur sanguis pro peccato in Sancta per Pontificem, horum corpora cremantur extra castra. Propter quod & Jesus, ut sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est. Execamus igitur ad eum extra castra, improprium ejus portantes.* Verba sunt è decimo tertio capite Epistolae ad Ebraeos. Immolationis hujus minister designatur Eleazarus, Sacerdos alter

alter à summo Pontifice: Caiphæ Principis Sacerdotum jussu captus est Jesus, eodemque quaestore & judice morti addictus. Typus autem veri & primarii Sacerdotis Christi Jesu fuit summus Judæorum Pontifex, ac veluti secundarius Sacerdos. Quamobrem *συμβολικῶς* dicitur ab Origene: ἐλθὼντε, inquit, ἀληθινῶ ἀρχιερέως, ὁ συμβολικῶς *ἀρχιερός ἐπιούσατο*. Postquam venit verus Pontifex, Pontifex symbolicus esse desit. Eusebius *ἐπιούσα ἐξ ἐικονικῶν, ἀλλ' οὐδ' ἀληθινῶ χειρῶν ἔ ἀρχιερία, τῶ κατ' οὐρανῶν χειρῶν π καὶ ἀρχιερίας ἀντίμοιον*. Adumbratum & simulatum, non verum Christum & Pontificem, celestis Christi & Pontificis figuram appellat. Jubetur Eleazarus digitum in Vaccæ rufæ sanguinem intingere, & septies Tabernaculi fores aspergere; & ex crematæ demum cineribus aquam expiationis conficere, qua impunitates abluantur: Auctor Epistolæ ad Ebræos: *Si enim sanguis hircorum & taurorum, & cinis vitula aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis; quanto magis sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad servendum Deo viventi?* Atque vera hæc est sacrificii Vaccæ rufæ significatio, quam sibi ignotam & incomptam quaeruntur Rabbini, quippe *Incrassatum est cor populi hujus*, juxta Isaïæ prædictionem.

Origen. Tom. 16. in Matth. Euseb. Dem. libr. 4.

Ebr. 9. 11. 14.

Isa. 6. 10. Matth. 13. 15.

II. Alius præterea, ac valde illustris mortis Christi Jesu typus in summi Ebræorum Sacerdotis morte positus fuit. Assignatæ erant certæ quædam urbes, ex præscripto Mosis, in quas tutum haberet receptum, qui non voluntariam neque ex destinato, sed fortuitam cædem perpetrasset: quo qui confugissent, tamdiu illic tollerent exilium, quoad summus Pontifex obiisset. Quæ sic intelligenda sunt; quicumque sese noxis alligaverint, tamdiu cælesti patria carere, quoad mortis Christi Jesu perceperint fructum, ejusque beneficio patriæ suæ sint restituti. Non id omnino fugit Philonem Judæum, qui in libro De exilibus disserens de hac lege Mosis, Sacerdotem illum, non hominem intelligendum esse ait, sed Verbum Dei, Patre Deo, matre Sapientia progenitum: *λέγοντες γὰρ, inquit, τὸν ἀρχιερέα, οὐκ ἀνθρώπον, ἀλλὰ λόγον θεῶν ἐστίν, πάντων ἐξ ἐκείνων μόνον, ἀλλὰ ἔ ἀκουσίων ἀδυναμιῶν ἀμέτοχον, πατὴρ δὲ θεῶν, ὅς καὶ συμπάντων ἐστὶ πατὴρ, μηδὲν ἢ σοφίας*. Dicimus enim summum Pontificem, non hominem esse, sed Verbum Dei, omnium non spontanearum solum, sed & involuntariarum noscarum expers. patrem quidem habens Deum, qui & omnium pater est, matrem vero Sapientiam. Reliquam legis partem alio detorquet.

Et mors summi Pontificis.

III Non sine observatione prætermittendum est, quod libro quarto operis sui refert Galatinus, ex R. Simeone ben Jochai, magnæ antiquitatis & eximie inter suos auctoritatis Magistro, editisque lucubrationibus percelebri. Hic in *פְּתוּחַת הַחַמֶּת* Oseam inducit hominum peccata desistentem, quorum gratia Filium suum corpore humano indutum Deus esset missurus; homines vero adversus salutaria ipsius præcepta contumaces letho eum essent daturi. Gravior etiam est Josephi auctoritas, qui & Christi Jesu mortem, & mortis genus in *ἀρχαιολογίαν* suam retulit. Quæ fatentes tanti nominis Doctores minorum Rabbiorum turbæ possumus opponere. Neque desunt inter illos, qui propter supplicio affectum Jesum, Judæos male multatos, claudibus affectos, in omnes terras dissipatos, & Mosaicam legem abrogatam fuisse fateantur.

Insigne testimonium mortis Jesu à R. Simeone ben Jochai, aliis que Judæis perhibetur. Gal. De arcan. libr. 4. Joseph. Antiq. libr. 18. cap. 4.

IV. Ethnicis vero stupendo miraculo Christi Jesu significata mors est, quod in libello De desitis oraculis Plutarchus refert. Id quanquam à vulgo scriptorum tritum est, minime tamen ob admirabilitatem rei pigebit hic adscribere. Cum in Italiam tenderet Thamus Ægyptius, navis rector, jamque Echinadas præternavigaret, subito remisit ventus, & ad Paxas insulas audita vox est, quæ Thamus appellaret, jubereque ipsum, simul ac appulisset ad Portum Pelodem, clamare magnum Pana esse mortuum. Paruit Thamus, eaque, quam jussus fuerat, voce edita, ejulatus audiri sunt, quasi Panos obitum mirantium & gementium. Vectores Romam delati portentum vulgarunt. Pervenit illud ad Tiberium Cæsarem, qui & à Thamo ipso de re gesta certior factus, hominum eruditorem sententiam super ea exquisivit. Narratid apud Plutarchum Æmylianus Rhetor, ut sibi à patre Epithersæ rei teste traditum. Atqui id convenit in tempus mortis Christi Jesu, qui verus Pan est, rerum omnium parens, ac natura totius auctor, quam Panos symbolo Mythologi signatam voluerunt.

Quæ & Ethnicis insignis miraculo significatur.

